

ВИЗНАЧЕННЯ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА ПРОФЕСІЙНУ ПІДГОТОВКУ ПРОВІЗОРІВ (ФАРМАЦЕВТІВ)

І.В. Пестун

*Кафедра фармацевтичного маркетингу та менеджменту
Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна*

irynapestun@ukr.net

Останнім часом питанню підготовки провізорів і фармацевтів у відповідності їх професійній ролі в сучасному фармацевтичному бізнесі як в Україні так і за кордоном присвячено багато дискусій освітян, науковців, представників практичної сфери, різних асоціацій. Проблема професійної взаємодії держави і аптеки, лікаря і фармацевта, фармацевта і споживача, визначення кола професійних обов'язків провізорів і фармацевтів з урахуванням світових тенденцій, сучасних ринкових процесів, появи нових технічних можливостей удосконалення фармацевтичної допомоги населенню, зумовлюють визначення пріоритетних шляхів підготовки сучасних провізорів і фармацевтів.

Метою нашої роботи стало визначення факторів впливу на підготовку провізорів і фармацевтів на основі світових і вітчизняних тенденцій здійснення професійної діяльності. Дослідження проводилися з використанням порівняльного та логічного методів досліджень.

Процес підготовки майбутніх фахівців пов'язаний із зміною середовища здійснення професійної діяльності, визначенням прав і обов'язків працюючих провізорів (фармацевтів). Згідно з висновками експертів FIP, останні роки в світі відбулася зміна парадигми фармацевтичної практики від «продукт - орієнтованої» до «пацієнт - орієнтованої». Фармацевтичну допомогу стали розглядати як продовження медичної, зросла роль фармацевта в амбулаторній практиці, де пацієнт знаходиться в більш доступному, ніж до лікаря, контакті. Фармацевт сприймається населенням як експерт в галузі лікування різних хвороб і використанні ліків, як довірче джерело інформації і практичних порад. У розвинених країнах статус фармацевтів зростає у зв'язку з прогресом в медицині і фармако-

логії, об'єктивними демографічними тенденціями (зростання тривалості життя, старіння населення, зростання хронічних захворювань та захворювань, пов'язаних із способом життя, що значно впливає на необхідність стримування витрат на охорону здоров'я).

В той же час, професійна незалежність провізорів є принципово важливою з точки зору окремих експертів. Вона сприяє довірі пацієнтів, суспільному визнанню і підвищенню соціального статусу провізорів (фармацевтів). Професійна автономія створює мотивацію для продовження освіти і професійного зростання, є ключовою умовою зберігання професії як такої, оскільки в умовах розвитку відповідних технологій функція лікарського забезпечення може бути трансформована у більш дешеві способи доставки ліків (наприклад, Інтернет аптека, робот – провізор).

На думку авторів документа «Фармацевтична етика та професійна автономія: імперативи для зберігання аптеки у відповідності із суспільними інтересами» 2014 року, фармацевти повинні бути мотивовані діяти найкращим чином в інтересах споживачів, але вони повинні мати належні умови для цього. Отже, професійну автономію розглядають як привілеї, що надається державою професіоналам, мати незалежне експертне судження в рамках встановленої сфери їх діяльності для надання послуг в інтересах клієнтів. Зарубіжний досвід демонструє значне розширення повноважень фармацевта, що в свою чергу призводить до перегляду компетенцій провізорів (фармацевтів), і, як наслідок, змінам у процесі підготовки майбутніх фахівців. В Україні зміст професійних обов'язків провізорів (фармацевтів) сформульований у низці нормативних документів. Але даний перелік має декларативний характер і потребує уточнення, яку відповідальність за реалізацію тієї чи іншої функції (конкретно) несе фармацевт при здійсненні професійної діяльності. Професійні функції фармацевтів аптек України обмежені у порівнянні з діяльністю фармацевтів за кордоном

Отже, реалії здійснення професійної діяльності обумовлюють мотивацію до отримання якісної освіти, а також освоєння саме тих компетенцій, які дозволять провізору діяти максимально в інтересах споживача.